

Länsstyrelsen
Rättsenheten
Brita Rustad-Karlsson
403 40 GÖTEBORG

Överklagat brandsyneföreläggande avseende Stenungsögården, Stenungsunds kommun.

Efter brandsyn på Stenungsögården 91-09-03 meddelade räddningsnämnden i Stenungsunds kommun 92-02-07 ett brandsyneföreläggande omfattande 19 åtgärds-punkter samt ett antal rekommendationer. Föreläggandet är överklagat i sin helhet vad gäller rättelsetiderna. I sakfrågorna har alla utom punkterna 2-4, 7, 8, 14, och 18 helt eller delvis överklagats. Av de handlingar Räddningsverket erhållit på remiss framgår varken om överklagandet inkommit i rätt tid eller om räddningsnämnden i samband med överklagandet gjort någon omprövning av sitt tidigare beslut.

Länsstyrelsen har anhållit om Räddningsverkets yttrande i ärendet. Räddningsverket har besökt anläggningen 92-05-25.

Beskrivning av anläggningen

Anläggningen består av ett flertal byggnader utspridda på en relativt stor tomtyta. Samtliga byggnader är i huvudsak uppförda i mot brand oskyddat trä. De två största byggnaderna, Ungdomsgården och Västergården, innehåller två våningsplan och har dessutom rum inredda på vinden. För att nå sovrummen på vinden i Västergården måste en förrådsvind passeras. Kursgården (kallas annexet i brandsyneföreläggandet) ligger i en brant sluttning och har därför en långsida i markplan och den andra en våning upp. Övriga byggnader utgörs av envånings friliggande mindre hus i huvudsak bestående av ett enda rum med direkt utgång i markplan.

Verksamheten bedrivs under sommarhalvåret och består av lägerskolor o liknande. Personalen består av en heltidsanställd föreståndare och i övrigt säsonganställda. De senare utgörs, av husmor och kock samt ett antal ungdomar, många i tonåren. Personalens sovrum är belägna i Västergården.

75

Formella grunder

Enligt 41§ räddningstjänstlagen skall ägare eller innehavare av byggnader eller anläggningar i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olyckshändelse och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

I bestämmelsen ges uttryck för principen att en åtgärd inte får föreskrivas som är mer betungande än vad som är skäligt med hänsyn till det avsedda syftet. I förarbetena till lagstiftningen anger dock departementschefen betr skälighetsbedömningen att intresset att bereda skydd mot skada genom brand emellertid skall komma i främsta rummet vid avvägningen och att denna skall göras efter objektiva allmängiltiga normer. Begränsade ekonomiska resurser hos en viss anläggnings ägare eller viss grupp av sådana personer får icke föranleda eftergifter i eljest gängse krav på brandsäkerhetsåtgärder i fråga om sådana personers eller företags anläggningar.

Till ledning för bl a brandsyneförrättare har dåvarande statens brandinspektion i meddelande 1971:9 givit vissa riktlinjer för brandsyn i hotell, vårdanläggning, elevhem och liknande. Detta meddelande gäller alltjämt.

Senare inträffade brandolyckor i förläggningsbyggnader (senast Vintrie vårdhem utanför Malmö) och som har undersökts av statens haverikommission har lett till ytterligare skärpta krav, dvs skälighetsgränsen har flyttats.

Räddningsverkets yttrande

Huvudsyftet med åtgärderna i föreläggandet är att förhindra brands uppkomst och säkra trygg utrymning. Nedan kommenteras föreläggandet punkt för punkt.

Punkt 1.

Överklagandet avser endast anslutning av det brandlarm som såväl brandsyneförrättare som ägare är överens om bör installeras till kommunens räddningstjänst. Huvudskälet till larminstallationen är att tidigt upptäcka brand och därigenom få erforderlig tid för utrymning dvs larmet är i första hand ett utrymningslarm. Med hänsyn till att byggnaderna är utspridda över en större yta och att personal inte alltid finns i alla

byggnader är det nödvändigt att det finns en organisation med instruktioner för såväl personal som gäster i händelse av brand. Av denna instruktion bör även framgå hur och vem som larmar räddningstjänsten. Av detta följer att verket anser det vara ett överkrav att kräva brandkårsanslutning av det automatiska brandlarmet. Däremot vill verket rekommendera en sådan anslutning eftersom räddningstjänsten genom ett tidigt larm och därigenom kortare insatstid ges möjlighet att hjälpa till redan i utrymningsfasen.

Punkt 5.

Eftersom vattenförsörjningen inte räcker till för ett system med inomhusbrandposter kan dessa av praktiska skäl inte installeras. De bör därför ersättas av handbrandsläckare av lämplig typ och av tillräckligt antal. Typ och placering bör avgöras i samråd med kommunens räddningstjänst.

Punkt 6.

För att trygga utrymningen gäller det framför allt att förhindra snabb brandspridning och rökutveckling. De väsentligaste utrymmena att skydda är därvid utrymningsvägarna (korridorer, hallar och trapphus). För att åstadkomma detta bör inre vägg- och takytor i dessa utrymmen förses med tändskyddande beklädnad och ytskikt klass I.

Utan denna åtgärd kan en trygg utrymning äventyras trots utrymningslarm eftersom befintliga ytskikt kommer att ge en mycket hastig brand- och rökspridning.

I föreläggandet har inte ställts krav på tändskyddande beklädnad med hänsyn till att krav ställts på brandkårsanslutet automatiskt brandlarm enligt uppgift från brandsyneförrättaren. Eftersom verket ovan hävdar att larmet ej nödvändigtvis måste brandkårsanslutas bör kravet på tändskyddande beklädnad tillföras.

Även i punkt 7 har brandsyneförrättaren accepterat avsteg med hänsyn till automatlarmet. Punkten har inte överklagats. Även här bör tändskyddande beklädnad och ytskikt klass II finnas åtminstone på inre takytor.

Enligt verkets mening nås en högre och erforderlig nivå på brandskyddet med ovan angivna beklädnader. Det enda möjliga alternativet till beklädnaderna är enligt SRV:s mening installation av automatisk vattensprinkler.

Punkt 9.

Sovrummen i kursgården bör vara egna brandceller dock att det är tillfyllest med självstängande dörrar i klass B 15. Den befintliga dolda stegen fördrar dock både varselmärkning och instruktion. Nuvarande placeringen av stegen med hänsyn till fönsterposten gör den dessutom mycket svår att använda om den inte kompletteras med en nödbalkong.

Punkt 10.

Punkten överklagas i sin helhet men klaganden accepterar att dörr mellan kök och matsal utbytes till en dörr med klass B 15.

En brandcellsindelning är grunden för att förhindra snabb brand- och rökspridning och därmed möjliggöra trygg utrymning. Med ändring till att de brandcellsskiljande dörrarna utföres i lägst klass B 15 anser verket att föreläggandet är väl motiverat.

Punkt 11 och 12.

Klagande accepterar här klass B 15 i stället för förelagt klass B30. Verket delar klagandens mening.

Punkt 13.

Som framgått ovan anser verket att sovrum bör vara egna brandceller men att dörrarna kan utföras självstängande i klass B 15.

Punkt 15 och 16.

Klaganden anser att avskiljade dörrparti mot underliggande våning kan utföras i klass B 15. Verket delar denna uppfattning men vill göra klaganden observant på de svagheter som finns i sektioneringen vid trappans anslutning till omgivande byggnadsdelar. För att ovannämnda dörr skall ha avsedd effekt krävs även att sektioneringen i övrigt är i gott brandtekniskt skick.

Även om antalet besökare begränsas till 20 och en utfällbar (dold) stege monteras på NO sidan är enligt verkets mening utrymningstryggheten inte tillfredsställande från musikrummet. Den invändiga trappan (huvudkommunikationsvägen) mynnar i matsalen i stället för i det fria och är dessutom belastad med sovrum som vetter direkt ut i trappan. Trappan kan därför lätt bli blockerad vid brand. De utvändiga stegarna har låg utrymningskapacitet och kan dessutom lätt bli blockerade av en brand i underliggande våningar. Verket anser därför att den förelagda trappan är väl motiverad.

Punkt 17 och 19.

I föreläggandet krävs en utvändig utrymningstrappa från vinden till markplanet samt att dörr mot vindstrappa utförs i klass B30. Vidare anges att vindsrummen inte får användas förrän åtgärderna är vidtagna.

Klaganden accepterar trappor från våning 1 trappa men vill behålla stegar från vinden samt förstora ett fönster från ett vindsrum. Vindsrummen avses endast användas av personal (6 personer). Betr vindsdörren accepteras klass B15.

Som redan inledningsvis påpekats måste en förrådsvind helt i mot brand oskyddat trä passeras för att nå vindsrummen. Vidare är trappan nedanför vindsdörren brandbelastad med både TV och sittmöbler. Enligt SRV:s mening bör vindsrummen överhuvud taget inte användas som bostadsrum i nuvarande situation. Risken för brands uppkomst och mycket snabba spridning är uppenbar.

Beträffande avskiljning resp dörr delar SRV klagandens mening att F15 resp B15 är tillfyllest. Därutöver erfordras att huvudutrymningsvägen (passage över nuvarande vind) utförs med tändskyddande beklädnad och ytskikt klass 1 på inre vägg- och takytor. Vidare bör sovrumsdörrarna bytas eller förstärkas till motsvarande B15. Genomförs ovanstående åtgärder samt de av klaganden angivna åtgärderna (larm, endast personal som särskilt utbildats bor på vinden, fönsterbyte) kan enligt verkets mening stegutrymning accepteras från vind till våning en trappa där trappa ansluter.

Avslutning

Verket delar i allt väsentligt brandsyneförrättares mening och finner den väl motiverad och i överensstämmelse med kraven i räddningstjänstlagens 41§. Dock har verket i vissa avseenden accepterat klagandens åsikter. Detta gäller larmets anslutning till räddningstjänsten, brandtekniska kvaliteten på avskiljande dörrpartier, inrättande av inomhusbrandposter och, under vissa förutsättningar, stegutrymning från vinden i Västergården. Däremot ser Räddningsverket det som nödvändigt att punkt 6 och 7 kompletteras med krav om tändskyddande beklädnad.

Då vissa åtgärder sannolikt kräver bygglov eller har antikvariskt intresse får SRV föreslå länsstyrelsen att dels uppmärksamma klaganden härpå, dels verka för att föreläggandet kompletteras i punkt 6 och 7 enligt ovan, punkt 9 betr utrymning, punkt 15 betr avskiljning och

punkt 17 betr rumsdörrar.
Beträffande tidsplan för genomförande kan den praktiska aspekten ges att tändskyddande beklädnad bör utföras innan ev ny kabeldragning för larmanläggningen sker. Härav följer att beklädnader och larminstallation bör komma till utförande snarast. Innan detta är klart bör i vart fall inte vindsutrymna användas som sovrum eller samlingsrum.

BEFOLKNINGSSKYDDSAVDELNINGEN
Förebyggande brandskydd

Ulf Norgren